

Volt België

Betreft: Disfunctioneren federaal systeem steunverklaringen kieslijsten

Geachte Ombudsman,

Hierbij treft u aan de klacht van Volt België betreffende het disfunctioneren van het federaal systeem voor het vergaren van steunverklaringen voor kieslijsten voor de verkiezingen van 9 juni aanstaande.

Volt België is een jonge partij, nationale afdeling van de pan-Europese partij Volt Europa. In diverse landen heeft Volt reeds gekozen vertegenwoordigers. Volt België wil opkomen bij de verkiezingen op 9 juni. Echter, we stuiten op grote technische haperingen in het systeem, waardoor het vergaren van steunverklaringen ernstig wordt bemoeilijkt. Dit in aanmerking nemend, is het evident dat Volt ruim voldoende steun heeft onder de bevolking, maar door technische obstakels vele duizenden handtekeningen misloopt.

Onze klachten bij het verantwoordelijk ministerie van *Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing* bleven zonder gevolg.

De betrokken federale instantie

Onze klacht betreft het disfunctioneren het kiessysteem, en meer specifiek het federale digitale platform MARTINE, voor het registreren van steunverklaringen voor de indiening van kieslijsten voor regionale, federale en Europese verkiezingen op 9 juni 2024. Er is helaas geen federale onafhankelijke toezichthoudende kiesraad, specifiek verantwoordelijk voor verkiezingsprocessen, zoals die bestaat in veel andere Europese landen. Daarom heeft Volt de verantwoordelijke Minister van Binnenlandse Zaken Verlinden aangesproken. Op 7 januari 2024 is de eerste klacht ingediend. Het Ministerie antwoordde op 23 januari 2024. Er werd geen actie genomen op onze klacht. Op 10 maart 2024 dienden wij opnieuw een klacht in, met daarbij een verzoek tot een onderzoek door onafhankelijke deskundigen. Wij ontvingen het antwoord van de Minister op 14 maart 2024. Opnieuw werd geen actie genomen, op ons verzoek tot onafhankelijk onderzoek werd niet ingegaan. Daarmee is de piste van het Ministerie wel uitgeput. Daarom wenden we ons tot de Ombudsman. Gezien het tijdspad voor de kiesprocedures, verzoeken wij om de klacht zo snel mogelijk te behandelen.

De opties voor het verkrijgen van steunverklaringen

Volgens de Kieswet moeten partijen die willen deelnemen aan de verkiezingen een minimaal aantal steunverklaringen verzamelen, hetzij van burgers, hetzij van zittende Kamerleden of Senatoren. Zittende partijen zijn dus de facto gevrijwaard van het vergaren van steunverklaringen van burgers.

Steunverklaringen van burgers kunnen worden ingediend middels een papieren formulier, dat gevalideerd dient te worden in de gemeente van de ondertekenaar, of middels een digitale ondertekening op het federale digitale platform - MARTINE - dat is opgezet voor dit doel. Dit digitale platform vertoont grote gebreken, zoals beschreven in onze brieven aan de Minister.

De Minister stelt dat de papieren steunverklaringen een gelijkwaardig alternatief zijn. Dat is evident onjuist, aangezien een feilloos functionerend digitaal systeem eindeloos veel sneller en gebruiksvriendelijker zou zijn. Bovendien is het niet erg relevant, aangezien de overheid moet zorgen dat alle wettelijk beschikbare opties vlekkeloos functioneren. Het Ministerie kan niet volstaan met een verwijzing naar een andere optie.

Hierbij zij ook vermeld dat ook de optie van steunverklaringen van Kamerleden of Senatoren niet zonder problemen is. Meerdere partijen hebben desgevraagd te kennen gegeven dat ze collectief en principieel geen steunverklaringen voor andere (nieuwe) partijen afgeven. Dat komt neer op een "cordon sanitaire" door de partijen die momenteel vertegenwoordigd zijn in Kamer en Senaat. Meerdere van die partijen stonden zelf overigens aan de wieg van het huidige kiessysteem.

Technische problemen met het digitale platform

Zoals blijkt uit onze correspondentie met het Ministerie, wordt duidelijk dat de technische problemen met MARTINE in de praktijk leiden tot het "weglekken" van bijna de helft van de personen die de intentie hebben te tekenen. Van elke 100 personen die via onze site op de link naar MARTINE klikken, tekenen er gemiddeld slechts 53. Het valt aan te nemen dat wie op de MARTINE link klikt, van plan is een steunverklaring af te geven. Echter, de technische problemen met MARTINE doen veel van deze "tekenwilligen" opgeven. Dat blijkt niet alleen uit het hoge percentage afhakers, maar ook uit de talloze individuele getuigenissen die we daarover ontvingen, en uit onze eigen waarneming.

Hoge drempels

Het totaal aantal handtekeningen dat nodig is om een lijst in te dienen, ligt op zich al vele malen hoger dan in de ons omringende landen, met name voor de Europese verkiezingen. Om in heel België op te komen in de Europese verkiezingen zijn 10.200 steunverklaringen nodig (5000 voor de Nederlandstalige en Franstalige kieskring, 200 voor de Duitstalige kieskring). Ter vergelijking: om in heel Duitsland op te komen zijn 4000 steunverklaringen nodig, in Nederland slechts 30. Door het slecht functionerende MARTINE systeem, is het aantal benodigde handtekeningen in de praktijk bijna 20.000. Dat het aantal - met of zonder MARTINE problemen - te hoog is, blijkt wel uit het feit dat geen enkele partij onder het huidige kiessysteem ooit serieus heeft gepoogd een Europese lijst in te dienen met steunverklaringen van burgers.

Voldoende steun voor verkiezingsdeelname Volt

Volt België heeft inmiddels de vereiste 500 steunverklaringen binnen gehaald voor de federale lijst in de kieskring Antwerpen, en de regionale lijsten in de kieskringen Antwerpen en Vlaams Brabant. Voor de Europese lijst voor de Nederlandstalige kieskring zijn tot op heden 2100 steunverklaringen opgehaald. Als onze analyse van het disfunctioneren van MARTINE en de impact daarvan gegrond blijkt, dan zou dat aantal bijna het dubbele zijn, waarmee het zeer aannemelijk is dat de vereiste 5000 steunverklaringen bereikt zouden worden vóór de deadline van 13 april.

Het vereiste van steunverklaringen is er precies op gericht om alleen nieuwe partijen toe te laten die op een voldoende mate van steun kunnen rekenen. Het aantal handtekeningen voor de Europese lijst voor de Nederlandstalige kieskring toont duidelijk aan dat er steun is voor verkiezingsdeelname van Volt.

Het kiessysteem is bedoeld om politieke deelname te faciliteren, niet om nieuwe partijen buiten te houden. Bij evidente technische obstakels is het dus de plicht van de overheid om op redelijke termijn een adequate oplossing te voorzien. Het Ministerie blijft onzes inziens ernstig in gebreke en ondermijnt het democratisch proces voorzien door de wetgever.

We verzoeken U om op de kortst mogelijke termijn de kwestie te onderzoeken. We vragen U tevens om het Ministerie te sommeren alle relevante data over MARTINE te bewaren totdat de zaak volledig is onderzocht.

Hoogachtend,

Het bestuur van Volt België

Annex

[\[Klachtenbrief Martine 1\]](#)

[\[Antwoordbrief Verlinden 1\]](#)

[\[Klachtenbrief Martine 2\]](#)

[\[Antwoordbrief Verlinden 2\]](#)